

Samlenotat

Samlenotat til Folketingets Europaudvalg

Foreløbig dagsorden for møde i konkurrenceevnerådet - forskning og rum den 2. december 2022

Forskningsdelen

1. Rådskonklusioner om forskningsinfrastrukturer 2
- Vedtagelse
- KOM-dok foreligger ikke
2. Rådskonklusioner om en ny europæisk innovationsdagsorden 6
- Vedtagelse
- KOM-dok foreligger ikke
3. Rådshenstilling om vidensudnyttelse 2
- Vedtagelse
- KOM 2022 (391)
4. Samspil mellem forskningsbaseret viden og politikudvikling 9
- Drøftelse
- KOM-dok foreligger ikke

Rumdelen

1. Bedre udnyttelse af rumdata og samarbejde mellem hovedaktører i rumsektoren 11
- Drøftelse
- KOM-dok foreligger ikke

17. november 2022

**Uddannelses- og
Forskningsministeriet**
Internationale forhold

Børsgade 4
Postboks 2135
1015 København K
Tel. 3392 9700

www.ufm.dk

CVR-nr. 1680 5408

Sagsbehandler
Montse Badia Serrano
Tel. 72 31 88 64
mmbs@ufm.dk

Ref.-nr.
318260

1. Rådskonklusioner om forskningsinfrastrukturer

- Vedtagelse
- KOM-dok foreligger ikke.
- Nyt notat

1. Resumé

Rådskonklusionerne udspringer af arbejdet med det europæiske forskningsrum, herunder det europæiske samarbejde om forskningsinfrastrukturer. Rådskonklusionerne understreger den særlige og vigtige rolle, som forskningsinfrastrukturer spiller i det samlede forsknings- og innovationsøkosystem. Yderligere understreges vigtigheden af det allerede eksisterende samarbejde i det europæiske strategiforum for forskningsinfrastruktur (ESFRI). Regeringen støtter vedtagelse af rådskonklusionerne. Regeringen anerkender den vigtige rolle, som forskningsinfrastrukturer spiller i det samlede forsknings- og innovationsøkosystem. Samtidig bakker regeringen op om behovet for forsat at styrke det europæiske samarbejde på området. Det er regeringens vurdering, at rådskonklusionerne ikke omfatter væsentlige nye problemstillinger eller nye tilgange til forskningsinfrastrukturer.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

2. Baggrund

Baggrunden for rådskonklusionerne er det kontinuerlige arbejde med udviklingen af det europæiske forskningsrum, som udspringer af Kommissionens meddelelse herom fra 2020. Målet med det nye europæiske forskningsrum er at realisere ambitionen om at gennemføre overgangen til et bæredygtigt, digitalt og modstandsdygtigt Europa. Arbejdet med at styrke det europæiske samarbejde om forskningsinfrastrukturer indgår i arbejdet med det europæiske forskningsrum.

3. Formål og indhold

Formålet med forslaget til rådskonklusioner er at understrege den særlige og vigtige rolle, som forskningsinfrastrukturer spiller i det samlede forsknings- og innovationsøkosystem. Det bemærkes i rådskonklusionerne, at forskningsinfrastrukturer, ud over at bidrage positivt til forskning og innovation, også bidrager positivt til samspillet mellem forskning og erhvervsliv.

Rådskonklusionerne anerkender den rolle forskningsinfrastrukturer spillede i håndtering af covid-19 pandemien og opfordrer til, at forskningsinfrastrukturer også fremadrettet indtænkes som en del af et kriseberedskab. Rådskonklusionerne opfordrer til, at forskningsinfrastrukturene udvikler samarbejdet omkring data, herunder brug af data, opbevaring af data mv.

Rådskonklusionerne understreger, at forskningsinfrastrukturer kræver langsigtet strategisk investering, og opfordrer til politisk opbakning til denne type investeringer fra medlemsstaterne og fra Kommissionen. Rådskonklusionerne understreger yderligere den vigtige rolle, som det europæiske strategiforum for forskningsinfrastruktur (ESFRI) spiller. I regi af ESFRI drøfter medlemsstater og Kommissionen sammenhængende strategi for udvikling og etablering af forskningsinfrastruktur. ESFRI opfordres til fremadrettet også at påtage sig øvrige opgaver, som kan styrke samarbejdet yderligere, f.eks. analyser.

Afslutningsvis påpeger rådskonklusionerne behovet for, via ESFRI, at se nærmere på mulighederne for et øget globalt samarbejde omkring forskningsinfrastrukturer.

Et sådant samarbejde skal, som øvrigt forskningssamarbejde, bygge på respekt for europæiske værdier og princippet om en balanceret gensidig åbenhed.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Ikke relevant.

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Ikke relevant.

8. Høring

Samlenotatet har været i høring i EU-Specialudvalget for Forskning. Der er ikke kommet høringssvar.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det er forventningen, at medlemsstaterne generelt vil støtte vedtagelsen af råds-konklusionerne.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter vedtagelse af rådskonklusionerne. Regeringen anerkender den vigtige rolle, som forskningsinfrastrukturer spiller i det samlede forsknings- og innovationsøkosystem. Samtidig bakker regeringen op om behovet for forsat at styrke det europæiske samarbejde på området. Det er regeringens vurdering, at rådskonklusionerne ikke omfatter væsentlige nye problemstillinger eller nye tilgange til forskningsinfrastrukturer.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for udvalget.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

2. Rådskonklusioner om en ny europæisk innovationsdagsorden

- Vedtagelse
- KOM-dok foreligger ikke.
- Nyt notat

1. Resumé

Rådskonklusioner udspringer af Kommissionens meddelelse af 5. juli 2022 om en ny europæisk innovationsdagsorden. Meddelelsen beskriver de mest væsentlige udfordringer og de allerede annoncerede eller igangsatte EU initiativer på området. Rådskonklusionerne understreger behovet for en skærpet indsats på innovationsområdet, som vurderes at være afgørende for at løse de globale samfundsmæssige udfordringer, som Unionen står over for. Regeringen støtter vedtagelse af rådskonklusionerne. Generelt anser regeringen det som positivt, at Kommissionen og Rådet har fokus på at styrke innovationssystemet i EU. Det er regeringens vurdering, at rådskonklusionerne ikke omfatter nye problemstillinger eller løsninger i forhold til Kommissionens meddelelse.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

2. Baggrund

Rådskonklusionerne udspringer af Kommissionens meddelelse af 5. juli 2022 om en ny europæisk innovationsdagsorden. Meddelelsen analyserer EU's innovationsresultater og fokuserer på langvarige udfordringer, som kræver en skærpet indsats på innovationsområdet.

Kommissionen peger på følgende punkter som Europas mest væsentlige udfordringer i forhold til innovation:

- Behov for styrkelse af "deep tech" innovative start-ups.
- Behov for kapital, herunder særligt risikovillig kapital.
- Behov for flere kvindelige innovatører.
- Behov for et forbedret innovationsøkosystem, f.eks. eksperimentelle "sandboxes", testfaciliteter og øget brug af innovativt, offentligt indkøb.
- Behov for at styrke samarbejdet mellem EU's stærkeste og svageste innovationsøkosystemer.

Meddelelsen peger på følgende, allerede annoncerede eller påbegyndte, initiativer, der kan understøtte innovationsindsatsen:

- Revision af statsstøtteretningslinjerne for forskning og innovation.
- Skub på innovativt, offentligt indkøb.
- Etablering af en "GovTech Incubator" til transnationalt samarbejde mellem nationale digitaliseringsmyndigheder under Digital Europe.
- Udvidelse af European Scale-Up Action for Risk Capital (ESCALAR) under InvestEU.

3. Formål og indhold

Rådskonklusionerne understreger behovet for at styrke et sammenhængende EU innovationssystem, som i højere grad muliggør en hurtig og effektiv omsætning af forskning til nye teknologier og innovation. Det vurderes essentielt for at kunne opnå EU's prioriteter, særligt inden for den grønne og digitale omstilling.

Kommissionen og medlemslandene opfordres i rådskonklusionerne til at øge offentlige investeringer i innovation samt revidere de juridiske og politiske rammer,

der måtte stå i vejen for at udnytte det fulde potentiale for udvikling af banebrydende teknologi eller innovation med mulighed for stor gennemslagskraft i markedet.

Uddannelsesinstitutionernes rolle som bindeled mellem forskning og teknologi betones i konklusionerne. Uddannelsesinstitutioner opfordres til at udvikle fleksible uddannelsesmuligheder samt målrettede initiativer, der udvikler, tiltrækker og fastholder talenter, herunder inden for 'deep-tech'.

Kommissionen opfordres til at optimere Det Europæiske Innovationsråd (EIC) mhp. at give bedre adgang til opskaleringskapital. I den forbindelse fremhæves også udvidelsen af European Scale-Up Action for Risk Capital (ESCALAR) under InvestEU, som en mulig finansieringskilde til opskalering.

Afslutningsvis inviteres medlemsstaterne og Kommissionen til at udvikle fælles retningslinjer, der koordinerer initiativer på tværs af niveauer og medlemsstater, for at udvikle stærkere europæiske innovationsøkosystemer.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Ikke relevant.

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Ikke relevant.

8. Høring

Samlenotatet har været i høring i EU-Specialudvalget for Forskning. Der er ikke kommet høringssvar.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det er forventningen, at medlemsstaterne vil støtte vedtagelsen af rådskonklusionerne.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter vedtagelse af rådskonklusionerne. Generelt anser regeringen det som positivt, at Kommissionen og Rådet har fokus på at styrke innovationssystemet i EU. Det er regeringens vurdering, at rådskonklusionerne ikke omfatter nye problemstillinger eller løsninger i forhold til Kommissionens meddelelse.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for udvalget.

3. Rådshenstilling om vidensudnyttelse

- Vedtagelse.
- KOM 2022 (391)
- *Revideret notat. Ændringer er markeret med streg i venstre margin.*

1. Resumé

Rådshenstillingen om vidensudnyttelse har til formål at opdatere Kommissionens henstilling om intellektuel ejendomsret fra 2008. Hvor fokus i 2008 alene var på intellektuel ejendomsret, patenter og tech-trans, så er sigtet her langt bredere. Henstillingen beskæftiger sig mere bredt med, hvordan der i højere grad kan skabes social og økonomisk værdi af den viden, som produceres på de offentligt finansierede forskningsinstitutioner. Til det formål indeholder henstillingen uforpligtende retningslinjer for politikudviklingen inden for videnoverførsel. Regeringen støtter vedtagelse af rådshenstillingen. Regeringen finder det overordnet positivt, at der er fokus på, at den viden, der skabes via offentligt finansieret forskning, omsættes til værdi for samfundet. Det er regeringens vurdering, at henstillingen er i overensstemmelse med den etablerede danske tilgang til området.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

2. Baggrund

Baggrunden for rådshenstillingen er det arbejde, der er pågået i EU, siden Kommissionen i 2008 vedtog en henstilling om udnyttelse af intellektuel ejendomsret, samt et adfærdskodeks for universiteter og andre offentlige forskningsinstitutioner. Siden er fulgt en række henstillinger, rådskonklusioner m.m., der på forskellig vis, og i forskelligt omfang, understreger vigtigheden af, at den viden, der skabes via offentligt finansieret forskning, omsættes til værdi for samfundet.

3. Formål og indhold

Formålet med rådshenstillingen er at opdatere tilgangen til vidensudnyttelse og udvide begrebet ift. retningslinjerne fra 2008, hvor fokus alene var på intellektuel ejendomsret, patenter og tech-trans inden for STEM. Ift. retningslinjerne fra 2008, så er der i henstillingen et langt bredere blik på vidensudnyttelse. "Knowledge valorisation" defineres i henstillingen ganske bredt, som enhver proces, der skaber social og økonomisk værdi fra viden ved at forbinde forskellige områder og sektorer og ved at omdanne data, knowhow og forskningsresultater til bæredygtige produkter, tjenester og løsninger og videnbaserede politikker, der gavner samfundet.

Til det formål indeholder henstillingen retningslinjer for politiske initiativer rettet mod alle typer af aktører involveret i alle dele af forsknings- og innovationsprocessen. Henstillingen lægger op til, at retningslinjerne senere udmøntes i mere konkrete kodeks målrettede specifikke områder og / eller aktører. Retningslinjerne er grupperet under syv overskrifter:

1. Vidensudnyttelse i forskning og innovationspolitik
Der lægges bl.a. op til, at man i offentligt finansierede F&I-aktiviteter skal overveje den bredest mulige samfundsmæssige anvendelse af de intellektuelle aktiver, der genereres, herunder ift. forskningsbaseret politikudvikling.
2. Færdigheder og kapacitet

Der lægges bl.a. op til, at færdigheder og organisatoriske kapaciteter, der kan understøtte vidensudnyttelse, skal styrkes.

3. Incitamentsstrukturer

Der peges bl.a. på, at der skal være incitament for forskere, studerende og medarbejdere på offentligt finansierede forskningsinstitutioner til at lære om og indgå i videnoverførsel, samt at der skal arbejdes for, at aktører uden for forskningsinstitutionerne kan blive aktive partnere i samskabelse af innovation.

4. Forvaltning af intellektuelle aktiver

Der lægges bl.a. op til, at der skal være politikker for forvaltning af intellektuel ejendomsret i alle organisationer involveret i "knowledge valorisation". Forvaltningen af intellektuel ejendomsret i forskningsinstitutioner skal styrkes, ligesom brugen af intellektuel ejendomsret i Open Science.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

5. Offentlig finansiering

Der lægges op til at overveje, hvordan brugen af principper for videnoverførsel kan styrkes i offentlig finansieret forskning. Ligeledes lægges der op til at supplere forskningsfinansiering med finansiering af videnoverførsel.

6. "Peer Learning"

Der lægges op til at styrke "peer learning" inden for videnoverførsel, både nationalt og internationalt.

7. Måling, monitorering og evaluering

Der arbejdes på fælles europæiske definitioner af indikatorer og målepunkter, der kan øge Unionens viden om performance inden for videnoverførsel.

Henstillingen understreger, at retningslinjerne ikke er bindende og skal implementeres med respekt for national og international lov.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Ikke relevant.

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Ikke relevant.

8. Høring

Samlenotatet har været i høring i EU-Specialudvalget for Forskning. Der er ikke kommet høringssvar.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det er forventningen, at medlemsstaterne vil støtte vedtagelsen af rådets henstilling.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter vedtagelse af rådshenstillingen. Regeringen finder det overordnet positivt, at der er fokus på, at den viden, der skabes via offentlig finansieret forskning, omsættes til værdi for samfundet. Det er regeringens vurdering, at henstillingen er i overensstemmelse med den etablerede danske tilgang til området.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for udvalget.

4. Samspil mellem forskningsbaseret viden og politikudvikling

- Politisk drøftelse
- KOM-dok foreligger ikke.
- Nyt notat

1. Resumé

Det forventes, at formandskabet vil lægge op til en drøftelse af, hvordan medlemsstaterne i højere grad kan styrke kvaliteten af politikudvikling gennem forskningsbaseret viden. Der er ikke modtaget materiale til punktet, men drøftelsen forventes at tage udgangspunkt i Kommissionens arbejdsdokument fra oktober 2022 om samme emne. Emnet har yderligere en sammenhæng til rådshenstillingen om videnudnyttelse. Regeringen bakker op om drøftelsen og anerkender, at forskningsbaseret viden og evidens kan udgøre et vigtigt bidrag til politikudvikling.

2. Baggrund

Drøftelsen forventes at tage udgangspunkt i Kommissionens arbejdsdokument fra 26. oktober 2022 om samspillet mellem forskningsbaseret viden og politikudvikling. I arbejdsdokumentet har Kommissionen kortlagt udfordringer, muligheder og *best practice* ved brug af forskningsbaseret viden og evidens i politikudvikling. Emnet har yderligere en sammenhæng til rådshenstillingen om videnudnyttelse, som beskæftiger sig mere bredt med, hvordan der i højere grad kan skabes social og økonomisk værdi af den viden, som produceres på de offentligt finansierede forskningsinstitutioner.

3. Formål og indhold

Formandskabets oplæg til drøftelse er ikke modtaget. Forventningen er umiddelbart, at det vil tage udgangspunkt i de tre væsentlige udfordringer for samspillet mellem forskningsbaseret viden og politikudvikling, som Kommissionen har identificeret i sit arbejdsdokument:

- Behovet for at styrke tætte netværksbaserede samarbejdsrelationer mellem politikudviklere samt videns- og forskningsmiljøer, der omtales som 'to verdener', der ikke forstår hinanden.
- Fokus på at udvikle individuelle kompetencer og incitamentsstrukturer hos forskere og politikudviklere, der gør det nemmere at se hinandens behov og at indgå i et samarbejde.
- Bedre rammer for samarbejde, f.eks. anderkendelse af begrænsninger i brug af forskningsbaseret viden i politikudvikling samt større transparens omkring brug af ressourcer og input i forbindelse med samarbejder.

Formandskabet kan også tænkes at inddrage rådshenstillingen om videnudnyttelse i drøftelsen.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Ikke relevant.

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Ikke relevant.

8. Høring

Samlenotatet har været i høring i EU-Specialudvalget for Forskning. Der er ikke kommet høringssvar.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det forventes, at medlemsstaterne vil bakke op om drøftelsen.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen bakker op om drøftelsen og anerkender, at forskningsbaseret viden og evidens kan udgøre et vigtigt bidrag til politikudvikling.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for udvalget.

1. Bedre udnyttelse af rumdata og samarbejde mellem hovedaktører i rumsektoren

- Politisk drøftelse
- KOM-dok foreligger ikke.
- Nyt notat

1. Resumé

Formandskabet har inviteret til en drøftelse med fokus på bedre udnyttelse af rumdata og samarbejdet mellem hovedaktører i rumsektoren. Formandskabets oplæg til drøftelsen er ikke modtaget. Regeringen bakker op om drøftelsen. Regeringen finder det vigtigt, at rumdata udnyttes af en bred række af aktører og bidrager til værdiskabelse i samfundet.

2. Baggrund

Rumdata har i dag kvaliteten til at understøtte løsninger inden for en lang række samfundsudfordringer. Data fra satellitter har længe understøttet vores evne til at observere vejr, klima og klimaforandringer, kommunikere over store afstande samt navigere sikkert til vands, til lands og i luften. Samfundet benytter i stigende grad satellitter til at beskytte natur, miljø og biodiversitet, udpege optimal placering af varige energikilder eller føre kontrol og tilsyn med fiskeri, landbrug, skovbrug samt håndhæve bæredygtig anvendelse af naturressourcer.

EU's rumprogram har i perioden 2021-2027 et budget på omkring 111 mia. kr. Kommissionen, medlemsstaterne og andre hovedaktører har en fælles interesse i, at den betydelige investering udnyttes af en bred række aktører til en bred vifte af opgaver, således at investeringen kan skabe mest mulig værdi i samfundet.

3. Formål og indhold

Formandskabets oplæg til drøftelse er ikke modtaget. Forventningen er umiddelbart, at drøftelsen særligt vil fokusere på at styrke udnyttelsen af, og samarbejdet om, de europæiske rumaktiviteter for i endnu højere grad at understøtte de europæiske prioriteter og EU's økonomi, herunder:

- Fuld udnyttelse af de satellitbaserede tjenester i EU's rumprogram (Copernicus, EGNOS og Galileo), som tilvejebringer kritiske data og tjenester, der understøtter europæiske prioriteter.
- Styrket samarbejde mellem Kommissionen, medlemslandene og andre hovedaktører såsom f.eks. den europæiske rumorganisation, ESA, mhp. at udbrede kendskabet til rumdata og de muligheder, som rumdata giver både for forskning og innovation, men også for erhvervsliv og myndigheder.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Ikke relevant.

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Ikke relevant.

8. Høring

Samlenotatet har været i høring i EU-Specialudvalget for Forskning. Der er ikke kommet høringssvar.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det er forventningen, at medlemsstaterne vil bakke op om drøftelsen.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen bakker op om drøftelsen. Regeringen finder det vigtigt, at rumdata udnyttes af en bred række af aktører og bidrager til værdiskabelse i samfundet.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for udvalget.